

Bestlutningsforslag nr. B 80. Fremsat den 25. marts 1992 af Martin Glerup (S), Helen Beim (S), Dorte Bennedsen (S), Baadsgaard (S), Henning Gjellerod (S), Lise Hækkerup (S), Henrik Dam Kristensen (S), Henning Nielsen (S), Løvig Simonsen (S) og Trøjborg (S)

Forslag til folketingsbeslutning om sikring af den fremtidige vandforsyning

Folketinget opfordrer regeringen til inden udgangen af 1992 af oprette en vandfond.

Formålet er at sikre alle egne af landet rent og rigeligt drikkevand samt at udligne de regionale forskelle i adgangen til rent drikkevand og at opnå ressourcebesparelser.

Sikringen af den fremtidige vandforsyning skal ske efter følgende retningslinjer:

1. Der skal via vandfonden ydes støtte til oprensning af de mange kemikaliegrunde, som truer grundvandet, miljøvenlig drift af kildepladserne, vandbesparende foranstaltninger og andre tiltag af betydning for sikring af grundvandsressourcer og tilfredsstillende vandforsyning i fremtiden.

2. Amtskommunerne skal i samarbejde med kommunerne udarbejde prioriterede handlingsplaner til sikring af den fremtidige vandforsyning.

3. Bidraget til vandfonden skal skaffes ved en vandværksafgift på 0,60 kr. pr. m³ oppumpet grundvand og en tilsvarende afgift på grund- og

overfladevand anmeldt efter særskilt indvindingstilladelse. Afgiften opkræves af staten.

95 procent af midlerne i vandfonden går tilbage til amtskommuner og kommuner, mens fem procent forbeholdes overordnede kampagner m.v. på landsplan tilrettelagt af Vandrådet suppleret med en repræsentant for Danmarks Naturfredningsforening og Danmarks Sportsfiskerforbund.

De 95 procent, som anvendes i amtskommuner og kommuner, fordeles således:

Befolkningstal	50 procent
Arealudstrækning	25 procent
Nitratbelastning m.v.	25 procent

Mindst halvdelen af de økonomiske midler fra vandfonden skal anvendes i primærkommunerne til at fremme lovens formål.

4. Vandafgiften dækkes via en afgift pr. kubikmeter på de private husholdninger samt en fjerdedel heraf pr. kubikmeter forbrugt vand hos erhvervsvirksomheder.

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

Grundvand er i Danmark langt den vigtigste drikkevandsressource, idet over 98 procent af drikkevandet hentes fra grundvandsreservoirer.

En kvalitets- og mængdemæssig sikring af grundvandsressourcerne er derfor af afgørende betydning for fremtidens drikkevand.

I forbindelse med vandmiljøplanen blev der vedtaget et landsdækkende vandmiljøovervågningsprogram. Et led i dette program er, at man 67 forskellige steder i landet løbende vurderer grundvandets kvalitet og mængde.

Allerede nu kan det konstateres, at grundvandets kvalitet er faldende. Undersøgelser viser, at navnlig tre forhold truer fremtidens drikkevandsforsyning. Der er tale om:

1. Miljøfremmede stoffer, f.eks. klorerede opløsningsmidler fra kemikalieaffaldsdepoter, gamle lossepladser og industrigrunde.
2. Nitratruslen fra dyrkede områder.
3. Ressourceproblemer.

Hertil kommer øget belastning fra sprøjtemidler (pesticidrester) konstateret i grundvandet samt forsurening.

Samtidig må det konstateres, at vi endnu ikke kender det fulde omfang af problemerne.

Det vand, der i dag pumpes op fra grundvandsreservoirerne, er oftest blevet dannet over en periode på 50-100 år.

En løsning på grundvandsproblemerne skal derfor være en blanding af afværgeforanstaltninger og begrænsning af tilførslen af skadelige stoffer. Hvad angår sidstnævnte, består indsatsen over for nitratforureningen primært i at reducere belastningen af næringssalte.

Overvågningsprogrammet har endvidere afsløret, at der er store regionale forskelle, hvad angår grundvandets kvalitet og mængde.

Nitratproblemet er f.eks. fremherskende i størstedelen af det nordlige Jylland og i dele af de midt-, syd- og vestjyske områder.

De miljøfremmede stoffer findes som nævnt primært i de større industribyer, hvor de stammer fra lossepladser, kemikalieaffaldsdepoter og industrigrunde.

Antallet af lokaliteter, der truer grundvandet, kan med et usikkert skøn anslås til 3.000.

Grundvandsmængden er ikke en begrænsende faktor på landsplan, men i Roskilde Amtskommune og Københavnsområdet er der store problemer med at skaffe tilstrækkelige mængder rent drikkevand.

Udlignes disse regionale forskelle ikke, vil resultatet være stærkt varierende vandafgifter. Samtidig kan man frygte, at der i kommuner med store problemer ikke vil være midler til den forebyggende indsats, der er nødvendig for på længere sigt at sikre det rene drikkevand i Danmark.

Bemærkninger til beslutningsforslagets enkelte punkter

Ad 1

Flere foranstaltninger tilpasset de lokale problemer kan komme på tale. Først og fremmest skal rensningen af de kemikalieaffaldsdepoter, som truer grundvandet, intensiveres.

Dernæst kan der gives tilskud til miljøvenlig drift af jorden over værdifulde grundvandsressourcer, så der ikke trænger skadelige mængder næringssalte eller pesticidrester ned i grundvandet.

Endelig kan der ydes støtte til vandbesparende foranstaltninger, som hindrer spild af vand og energi og sikrer optimal udnyttelse af vandressourcen.

I den forbindelse er det vigtigt, at de enkelte husstande/virksomheder animeres til at spare på vandet. I tilknytning hertil er det af stor betydning, at husstandene har mulighed for at måle deres vandforbrug. Utætte vandrør skal udskiftes.

Ad. 2

Det er vigtigt for forslagsstillerne, at vandfondens midler administreres effektivt og ubureaukratisk.

De 95 procent af midlerne administreres af kommuner og amter på grundlag af prioriterede hand-

lingsplaner til sikring af den fremtidige vandforsyning.

Vandrådet suppleret med Danmarks Naturfredningsforening og Danmarks Sportsfiskerforbund skal via landsdækkende kampagner og tværgående initiativer anvende fem procent af midlerne med henblik på opfyldelse af lovens formål.

Ad. 3

Afgiften lægges bevidst på det oppumpede vand for at give vandværkerne og enkeltvandsindvinderne et incitament til at undgå vandspild.

Undersøgelser viser, at der årligt pumpes ca. 625 mio. m³ vandværksvand op fra den danske undergrund.

Vandværkerne kan derfor ventes at skulle af med ca. 375 mio. kr. om året i afgifter, hvortil kommer afgift opkrævet hos enkeltvandsforsyningsanlæg i vandværksoplandet.

Vandmængden fordeles af mellem 3.000 og 4.000 vandværker, heraf ti procent kommunale.

Ad. 4

I det omfang der ikke er vandmåler, beregnes vandforbruget efter samme retningslinjer, som når spildevandsafgiften fastlægges (dvs. for tiden ca. 200 m³/år/husstand).

Tallet skal ses i sammenhæng med, at det målte husstandsforbrug i etageejendomme er ca. 105 m³/år og i parcelhuse ca. 175 m³/år.

Målinger af det danske vandforbrug viser, at der årligt forbruges ca. 1,2 mia. m³ vand om året (det præcise forbrug er bl.a. afhængigt af omfanget af markvanding).

Forbruget fordeler sig med ca. 200 mio. m³ på landbruget, ca. 340 mio. m³ på industrien og ca. 660 m³ på de private husholdninger. Den nye forbrugsafgift vil derfor årligt indbringe ca. 500 mio. kr.

Såfremt en erhvervsvirksomhed via sin produktion belastes uforholdsmæssigt hårdt af sit bidrag til grundvandssikringen, gives mulighed for dispensation med deraf følgende afgiftsnedsættelse.